

Prince of Songkla University  
Pattani Campus  
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkhla University  
Pattani Campus

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

แบบสังเกตการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)

อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส

แบบสังเกต โดยการสังเกต เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อาหรับดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน
- 2) ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน

ลำดับ	เรื่อง	บันทึก
ด้านหลักสูตรเอกสารประกอบการเรียนการสอน		
1	หลักสูตรการนำไปใช้	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
- การนำเข้าสู่บทเรียน		
1	แจ้งหัวข้อสาระการเรียนการสอน	
2	ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา	
3	ความน่าสนใจของการนำเข้าสู่บทเรียน	
4	ใช้สื่อและเทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน	

- ชั้นสอน		
1	รูปแบบวิธีสอน	
2	ความเหมาะสมของเนื้อหากับวัยผู้เรียน	
3	กิจกรรมการเรียนเหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการสอน	
4	เน้นการฝึกทักษะทางภาษาของผู้เรียน เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน	
5	มีการเตรียมการสอน กระดาษหรือรัน และพร้อมในการสอน	
6	กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสนใจตลอดเวลา	
7	มีความรอบรู้ แม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน	
8	มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี	
9	มีเทคนิควิธีที่หลากหลาย	
10	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม	
11	ให้ความสนใจ ดูแล เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง	
12	มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนที่ดี	

13	ใช้ภาษาที่ชัดเจน ฟังชัด เข้าใจง่าย	
- ชั้นสรุป		
1	มีการยกตัวอย่าง และ ตอบคำถามได้ชัดเจน	
2	สรุปบทเรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายได้ชัดเจน	
3	บริหารเวลาในการสอนได้เหมาะสม นับตั้งแต่เข้าสอนจนเสร็จสิ้นการสอน	
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1	มีการใช้สื่อการเรียนการสอน	
2	สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ- บทเรียน ผู้เรียน และ สภาพห้องเรียน	
3	สื่อการเรียนการสอน ดึงดูดความสนใจ	
4	สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่เหมาะสม ทันสมัย และพอเพียง	
5	มีตำรา หรือ เอกสารประกอบการสอน พอเพียงต่อจำนวนนักเรียน	
6	สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้เพิ่มเติม	

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*Prince of Songkla University*  
*Pattani Campus*

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(สำหรับผู้สอน)

เรื่อง

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิ

กา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง 1.แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิ

กา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.เป็นผู้สอนวิชาภาษาอาหรับ
  - 2.มีประสบการณ์การสอน 1ปีขึ้นไป
  - 3.มีวุฒิการศึกษาระดับชานาวิย
  4. เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 2.ประเด็นสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้
- ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ
  - ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ
  - ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ

\*\*\*\*\*

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา)

1.1 ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....



### 1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด  
(ตาดีกา)

### 2.1 ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

### 2.2 ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

### 2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะ

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

## แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

เรื่อง

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิ

กา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้สอนวิชาภาษาอาหรับ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา)
2. ประเด็นสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ส่วน
  - ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ
  - ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ
  - ส่วนที่ 3 วิธีการแก้ปัญหา
  - ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่างๆ

\*\*\*\*\*

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา)

1.1 ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.1.2 เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ

.....

.....

.....

.....  
 .....

## 1.2 ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน

### 1.2.1 วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับใน

ปัจจุบัน

.....  
 .....

### 1.2.2 ความน่าจะเป็นของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับใน

ปัจจุบัน

.....  
 .....

## 1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....  
 .....

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด  
 (ตาดี้กา)

## 2.1 ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

.....  
 .....

.....  
.....

2.2 ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน

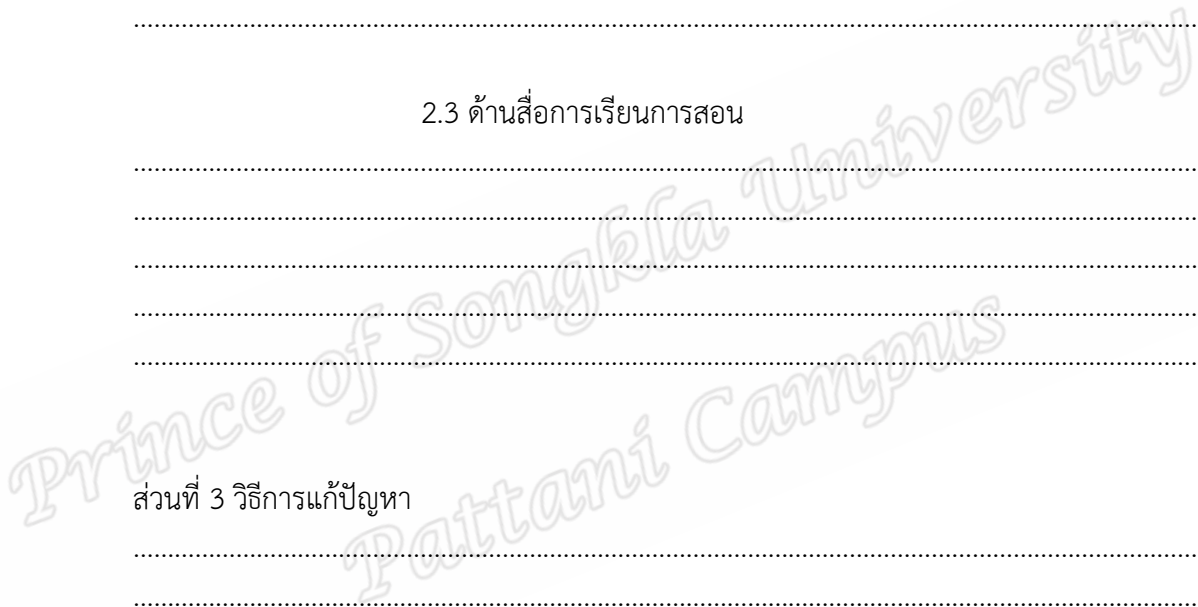
.....  
.....  
.....  
.....

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

.....  
.....  
.....  
.....

ส่วนที่ 3 วิธีการแก้ปัญหา

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....



ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่างๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะ

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

Prince of Songkla University  
Patani Campus

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

## รายนามผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

.สุวรรณี หลังปุเต๊ะ	อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา
ดร.เกตุ อัสมีมานะ	อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา
ดร.สรารุช สายทอง	อาจารย์ประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University  
Pattani Campus



Prince of Songkla University  
Pattani Campus

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

## รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)  
อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส

## รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

- |                                      |  |
|--------------------------------------|--|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดันนัสือแม | มหาวิทยาลัยฟาฏอนี                        |
| 2. ดร.มุฮัมมัด วาเล็ง                | มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์           |
| 3. ดร.ซอฮิบูลบะห์รี บินโมง           | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี |

## รายชื่อผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส

- |                             |                       |
|-----------------------------|-----------------------|
| 1. นายสุไลมาน ฮูตู          | นุรุลอิบาดัต          |
| 2. นางสาวมูรณี ยะปา         | นุรุลอิบาดัต          |
| 3. นางมาซีเตาะ เซ็ง         | อัลหุรียะห์           |
| 4. นายอูบัยดีละ ดอแม        | อัลหุรียะห์           |
| 5. นายอูสมาน มะ             | อัลอิสลาฮ์            |
| 6. นางสาวมายีตะแวนอาลี      | อัตรบียะห์อิสลามียะห์ |
| 7. นางสาวซุไฮดา มะ          | อัตรบียะห์อิสลามียะห์ |
| 8. นางสาวรูซูลา ดอรอแม      | นุรุลกอลบี            |
| 9. นางสาวฮัสมะ สะอะแอ       | นุรุลกอลบี            |
| 10. นายมานาเซ มะยูโซะ       | ซอลาฮุดดีน            |
| 11. นายนาฟี กาณะ            | ซอลาฮุดดีน            |
| 12. นายมะกอรี ดูวาแฮ        | ฟัจรุลอิสลาม          |
| 13. นายมามะนุรอเซ็ง ตือเราะ | ฟัจรุลอิสลาม          |
| 14. นายแอับดุลรอเซะแวนสะแม  | นุรุลฮูดา             |
| 15. นางสาว ฮานีซะห์มุเนาะ   | นุรุลฮูดา             |
| 16. นายอารง วาเลาะ          | นุรุลอิสลามียะห์      |
| 17. นางสาวมัสกะห์ ตาเห      | นุรุลอิสลามียะห์      |
| 18. นางสาวลาตีพะห์ ยา       | ตรบียะห์ตุลอัตฟา      |
| 19. นางสาวมัสกะห์ ยา        | ตรบียะห์ตุลอัตฟา      |
| 20. นางสาวตอयीบะห์เจ๊ะแต    | อัตรบียะห์อิสลามียะห์ |
| 21. นายมะสักรี นิเลาะ       | อัตรบียะห์อิสลามียะห์ |
| 22. นายมะจูกี บาโด          | ตรบียะห์อิสลามียะห์   |

- |                           |                            |
|---------------------------|----------------------------|
| 23. นางสาวมารียานิง ยา    | ต๋รบียะห์อิสลามียะห์       |
| 24. นายอิสมาแอ กอเล็ง     | ซอลาฮียะตุลอิสลามียะห์     |
| 25. นางสาวซูไรนี มะดาแฮ   | อตัตัจดียะห์อัลอิสลามียะห์ |
| 26. นางสาวนุรไอนี บาโต    | อตัตْرِบียาตุลอิสลามียะห์  |
| 27. นางสาวปาตีเมาะ ทะละ   | อตัตْرِบียาตุลอิสลามียะห์  |
| 28. นายมะซุมัย มะดีเยาะ   | เราฎอตุลอัฟาล              |
| 29. นางสาวฟาฮิซะห์ ดาโฮ๊ะ | เราฎอตุลอุลุมุดดีนียะฮ     |
| 30. นางสาวฟิรฮานส์อีนี    | อัลฟาลาฮ                   |

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

ภาคผนวก จ

นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด  
(ตาดীগา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส

อัมมัตลุโปะเต็ง<sup>1</sup> และ ผศ.ดร.กาเดร์สะอะ<sup>2</sup>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเรียนการสอน ,สภาพปัญหาการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดীগา) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา  
ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่เป็นหลักหลักสูตรอิสลามศึกษาปริญญาอื่นประจำมัสยิด พ.ศ.2548/ ฮ.ศ.1426 ใช้ร่วมกับหลักสูตร วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่เน้นในเรื่อง การอ่าน การเขียน การท่องจำ และการบรรยายสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่ เป็นหนังสือเรียนกับกระดานดำ สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับสภาพปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนไม่เป็นเอกภาพ ผู้สอนไม่สอนตามหลักสูตรที่กำหนดให้ ไม่มีการนิเทศหลักสูตร ไม่มีการอบรมหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และผู้สอนไม่เข้าใจตัวบทของหลักสูตรสภาพปัญหาด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่ ขาดทักษะทางด้านภาษาจำนวนผู้เรียนมากเกินไปผู้สอนไม่เพียงพอผู้สอนขาดประสบการณ์การสอนภาษาอาหรับและไม่มีความรู้ในศาสตร์ที่สอนสอนในรูปแบบเดิมๆขาดการเตรียมการสอนเวลาไม่เพียงพอ และขาดกิจกรรมการเรียนการสอนสภาพปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่ ขาดสื่อการเรียนการสอนขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน และไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องในด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ด้านวิธีการและเทคนิคการสอน ด้านการใช้สื่อ วิธีการจัดหาสื่อ หรือคัดเลือกสื่อ ควรสร้างจิตสำนึกในการสอน เน้นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ควรให้หลักสูตรเป็นเอกภาพ และมีการติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

**คำสำคัญ :** สภาพและปัญหา, ภาษาอาหรับ, ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดীগา)

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**States and Problems of Arabic Teaching in Mosque-based Educational Center (TADIKA) in Chanae District, Narathiwas Province**

**AsmatLoobohdeng , Kader Sa-ah**

**ABSTRACT**

This research was aimed 1) to study states of Arabic Teaching, 2) to studying states problems of Arabic Teaching, 3) to study development of Arabic Teaching in Mosque-based Educational Center (TADIKA) in Chanae District, Narathiwas Province. This study was a quality research. The data presented by the descriptive analysis.

The results found that

*The state of teaching in Arabic language were the most curriculums and the instructional documentations were FardhuAin curriculums of Islamic studies of mosque in 2005 involving other curriculums, the most methods and the learning activities were reading, writing, memorizing and lecturing, the instructional media including book and blackboard. The state of problem of Arabic teaching were the most curriculums and the instructional documentations were no unity, the teacher didn't teach following to the curriculums, the curriculums without supervision, no training in curriculums, the content didn't appropriate for the age of the students and the teacher didn't understand in curriculums, the most problem of methods and the learning activities were no skill in language, too many students, the teacher inadequate, the teachers lack of teaching experience and knowledge in sciences, old teaching styles, lack of preparation for teaching, not enough time, lack of teaching activities, the most problem of the instructional media were lack of instructional media, lack of funding and inexpert in instructional media. And guidelines for development operations of Arabic teaching should be trained continuously in the curriculums, the instructional documentations, methods, teaching techniques, the providing of playing media, the making of teaching Conscious, activity operations in classroom, the unity of curriculums and following and monitoring by the responsible authority.*

*Keyword : States and Problems ,Arabic language , Mosque-based Educational Center (TADIKA)*

## 1. บทนำ

ศาสนาอิสลามกำหนดให้ผู้ที่ยังไม่ถึงวัยต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนของ อัลกุรอานและอัลซุนนะฮฺ. อย่างเคร่งครัด อัลกุรอานและอัลซุนนะฮฺ คือแนวทาง วิธีทาง และแบบอย่าง ของการปฏิบัติศาสนกิจ และกิจวัตรประจำวันในทุกๆด้าน การศึกษาคือส่วนหนึ่งที่อิสลามให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และอิสลามบังคับให้ผู้ศรัทธาทุกคนศึกษาหาความรู้ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในคัมภีร์ อัล-กุรอาน

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้า ผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนในการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้”

(อัล-อะลัก : 1-5 )

และท่าน นบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวในประเด็นการศึกษาเช่นเดียวกัน ความว่า “ การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง ”

(IbnMajah: 224)

ดังนั้นบรรดานักอรรถาธิบายได้กำหนดกฎเกณฑ์ของการศึกษา ดังนี้ “สิ่งที่เป็นวาญิบ (ความจำเป็น) มีอาจสมบูรณ์ได้โดยปราศจากสิ่งหนึ่ง ดังนั้นสิ่งนั้นจึงกลายเป็นวาญิบ ”

โดยทั่วไปแล้วผู้ที่ต้องการศึกษาอิสลามและมุสลิมที่ต้องปฏิบัติตามอย่างถูกต้องนั้นความจำเป็นต้องเข้าใจภาษาอาหรับเป็นอย่างดี เพราะคำสอนในอัลกุรอานนั้นเขียนอยู่ในรูปของภาษาอาหรับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ภาษาอาหรับเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้หลักคำสอนในศาสนาอิสลามนั่นเอง ภาษาอาหรับจึงมิใช่เป็นภาษาของชนชาติใดชาติหนึ่ง หากแต่เป็นภาษาของศาสนาอิสลาม มีคนอาหรับจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถเข้าใจภาษาของอัลกุรอาน ทั้งๆที่เขาเป็นกลุ่มชนอาหรับและพูดภาษาอาหรับในการสื่อสาร ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะภาษาอาหรับที่เขาใช้ในการดำเนินชีวิตนั้นไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกับภาษาอัลกุรอานก็เป็นได้

มีนักปราชญ์อิสลามจำนวนมากที่เป็นกลุ่มชนอาหรับและสื่อสารเป็นภาษาอาหรับพยายามศึกษาภาษาอาหรับ และนักปราชญ์อิสลามจำนวนมากเช่นกันที่มีใจเชื่อสาวยอาหรับ ที่พยายามศึกษาและสร้างความเข้าใจให้กับมนุษย์ เช่น อิมามบุคอรี และชีบะฮ์ ซึ่งเป็นผู้วางหลักไวยากรณ์อาหรับ ทั้งๆที่มีใจเป็นชาวอาหรับ ดังนั้นภาษาอาหรับไม่ได้เป็นภาษาเฉพาะของชาวอาหรับ หากแต่เป็นของภาษาอัลกุรอานเป็นภาษาต้นฉบับที่ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ นำมาสั่งสอนแก่มุสลิมชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะยังคงอยู่ตลอดไปจนกระทั่งวันกิยามะฮ์แม้อัลกุรอานมีอายุพันกว่าปีก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้แต่เพียงอักษรเดียว หากภาษาอาหรับมิใช่ภาษาอัลกุรอาน แน่แน่นอนภาษาอาหรับก็คงสูญสลายไปนานแล้วดังเช่นภาษาอื่น ๆ นั้นหมายความว่า อิสลามจำเป็นต้องเรียนวิชาภาษาอาหรับ จะต้องศึกษาภาษาอาหรับ เพราะอิสลามถูกประทานลงมาเป็นภาษาอาหรับ ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ใช้ภาษาอาหรับ และเหล่าบรรดาสาวกของท่านถูกสอนโดยภาษาอาหรับ คัมภีร์และหนังสือต่างๆล้วนบันทึกเป็นภาษาอาหรับ

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในคัมภีร์ อัล-กุรอาน

ความว่า "เราได้อัลกุรอ่านลงมาเป็นภาษาอาหรับ เพื่อพวกเขา  
จะได้ใช้ปัญญาตรึงตรง"

( ยูซุฟ: 2 )

อัลลอฮ์ ﷻ ยังตรัสอีกว่า

ความว่า "...และนี่คือภาษาอาหรับที่ชัดแจ้ง"

(อันนะฮล: 103 )

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักในความสำคัญดังกล่าวจึงกำหนดให้สาระภาษาอาหรับเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับไว้ว่า “เข้าใจกระบวนการฟัง พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมายของบทบัญญัติอิสลามได้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 10)

ภาษาอาหรับไม่ใช่แค่เพียงจำเป็นเพราะเป็นคำสอนคำอ่านของอัลกุรอ่านเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันภาษาอาหรับเป็นภาษาประจำชาติ ที่ใช้พูดกันโดยทั่วไปมากที่สุด อยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก ซึ่งใช้ ภาษาอาหรับเป็นภาษาทางการ ของประเทศต่างๆ กว่า 20 ประเทศและมีผู้พูดเป็นภาษาประจำชาติ อีกกว่า 300 ล้านคน คนที่พูดภาษาอาหรับ จะอยู่กันหนาแน่นในแถบตะวันออกกลาง และมีเป็นกลุ่มๆ อยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก นอกจากนี้ ภาษาอาหรับยังเป็นภาษาทางการ ขององค์การสหประชาชาติ สันนิบาตอาหรับ องค์การการประชุมอิสลาม และสหภาพแอฟริกา อีกด้วย

ปัจจุบันในประเทศไทยเองโรงพยาบาลหลายแห่ง พยายามที่จะหาล่ามที่เป็นภาษาอาหรับ เนื่องจากเทคโนโลยีการแพทย์ของประเทศไทยได้รับความนิยมของชาวอาหรับเป็นอย่างมาก ชาวอาหรับจะมารักษาตัวที่โรงพยาบาล ในกรุงเทพมหานครรับเป็นจำนวนมาก จึงเป็นธุรกิจหนึ่งที่ทำให้ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

การศึกษาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) เป็นรายวิชาหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีการเรียนการสอนเป็นวิชาเฉพาะ คือ วิชาภาษาอาหรับ โดยเน้นให้ผู้เรียน มีความเข้าใจ พูด อ่าน เขียน และสื่อสารได้ถูกต้อง ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จากการรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์โดยตรงในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ พบว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ประสบปัญหามากมาย ซึ่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัดนัน สือแม อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฟาฏอนี กล่าวว่า “เด็กในพื้นที่บ้าน ซึ่งได้รับการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ตั้งแต่อนุบาล ถึงมหาวิทยาลัยรวมๆแล้วประมาณ 10 ปี บางคนศึกษาต่อเมืองนอก แต่การสื่อสารด้วยภาษาอาหรับหรือการใช้ภาษาอาหรับไม่ถูกต้องเป็นที่น่าอายอย่างมาก” และนายอาแซ ปือราเฮง ชาวบ้านอำเภอจะแนะ กล่าวว่า “เรียนภาษาอาหรับแต่สื่อสารภาษาอาหรับไม่ได้ เรียนทำไม?” จากงานวิจัยที่ทำโดยนุรุดดีน สาริมิง (2549) กล่าวว่า “ปัญหาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) คือ ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ค่าตอบแทนครูผู้สอน ขาดแคลนอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน ขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ ศักยภาพของครูผู้สอน ขาดอุปกรณ์กีฬา ขาดการบริหารจัดการที่ดี เวลาเรียนน้อย การเทียบโอนเข้าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้นำ ผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้เข้ามาดูแล และขาดการสนับสนุนจาก



หน่วยงานของรัฐ” จากคำกล่าวและงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอาหรับได้ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้ศึกษาตั้งแต่ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ไปจนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ ก็ตาม จากคะแนนสอบรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา I-NET อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส วิชาภาษาอาหรับ ในปี 2555 คะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 51.61 ปี 2556 คะแนนเฉลี่ยรวม ร้อยละ 46.36 อยู่ในระดับควรปรับปรุง

จากปัญหาข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจที่จะเขียนงานวิจัย ถึงสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) กรณีศึกษา ในเขตพื้นที่ตำบลจะนะ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เมื่อเทียบกับการศึกษาสามัญแล้ว อยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเด็กในระดับนี้นับได้ว่าเป็นเสมือนต้นกล้าที่กำลังเริ่มงอก มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ที่สวยงาม การศึกษาปัญหาในระดับนี้เป็นต้นตอที่ดีที่สุดในการทราบสาเหตุ เพื่อแก้ไขปัญหานั้นในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในคัมภีร์ อัลกุรอานซูเราะฮ์อัล-นะหฺลุ อายะฮ์ที่ 78 ความว่า “และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้พวกเจ้าออกจากกรรมมารดาของพวกเจ้า โดยพวกเจ้าไม่รู้อะไรเลย และพระองค์ทรงทำให้พวกเจ้าได้ยินและเห็นและมีหัวใจ (สำหรับนบีและคิต) เพื่อพวกเจ้าจะได้ชอบคุณ”

## 2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

## 3. ความสำคัญและประโยชน์ของงานวิจัย

1. ได้ทราบประวัติความเป็นมาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส
2. ได้ทราบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส
3. ได้ทราบสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอ จะนะ จังหวัดนราธิวาส
4. สามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้เรียนผู้สอนนำข้อมูลมาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัย

#### 4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหา ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

##### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพดำเนินการเรียนการสอนและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)กรณีศึกษา อำเภोजะนะจะนะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

1. ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

##### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

###### - ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภोजะนะจะนะ จังหวัดนราธิวาส 37ศูนย์ ผู้สอนในศูนย์ฯ 277 คน ผู้เรียนในศูนย์ฯ 4426 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับ

###### - กลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภोजะนะจะนะ จังหวัดนราธิวาส 37ศูนย์ เลือกใช้สังเกตเฉพาะ 15 ศูนย์ เลือกให้สัมภาษณ์ผู้สอนภาษาอาหรับในศูนย์ฯ 30 คนและผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับ 3 ท่าน

การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลผู้สอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภोजะนะจะนะ จังหวัดนราธิวาสโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดเจาะจงคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นหลัก

- 1.เป็นผู้สอนวิชาภาษาอาหรับ
- 2.มีประสบการณ์การสอน 1ปีขึ้นไป
3. มีวุฒิการศึกษาระดับชานาวิย
4. เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอน

##### แบบแผนการวิจัย

- 1) ทบทวนเอกสารและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
- 2) กำหนดกรอบการวิจัย
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 4) สร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) วิเคราะห์และนำเสนอผลข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 แบบด้วยกัน

1- **แบบสังเกต** โดยการสังเกต เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอวังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน
- 2) ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน

2- **แบบสัมภาษณ์** เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้กับผู้สอน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน
- 2) ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 4) รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

การสร้างเครื่องมือ

- 1) การศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดขอบเขตของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
- 3) สร้างแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตของเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 4) นำแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
- 5) นำแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสอบถามเที่ยงตรง ครอบคลุมเนื้อหา และนำไปแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง จากนั้นจึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และนำแบบสังเกตและสัมภาษณ์กลับมาแก้ไขอีกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบรรยายเชิงพรรณนาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาสดังนี้

1) ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส

2) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพรรณนาโดยการสังเกตเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาสจำนวน 15 ศูนย์ นำมาวิเคราะห์เพื่อนำสู่การสัมภาษณ์

3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้สอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับและแนวทางการแก้ปัญหาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส

4) นำข้อมูลจากการสังเกต และสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย และหาแนวทางการแก้ปัญหา

## 5. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส 3 ส่วน คือ (1) สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส (2) ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส (3) แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส

1. สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส

1). ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูอินประจำมัสยิด พ.ศ.2548/ ฮ.ศ.1426ใช้ร่วมกับหลักสูตรอื่นๆ

2). ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่เน้นในเรื่อง การอ่าน การเขียน การท่องจำ และการบรรยาย

3). ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษพบว่าสื่อการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเเนะ จังหวัดนราธิวาส ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่เป็นหนังสือเรียน กับกระดานดำ

2. สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส

1). ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความหลากหลาย ผู้สอนไม่สอนตามหลักสูตรที่กำหนดให้ ไม่มีกรณีเทศกหลักสูตร ไม่มีการอบรมหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และผู้สอนไม่เข้าใจตัวบทของหลักสูตร

2). ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่ ขาดทักษะทางด้านภาษาจำนวนผู้เรียนมากเกินไปผู้สอนไม่เพียงพอ ผู้สอนขาดประสบการณ์การสอนภาษาอาหรับและไม่มีความรู้ในศาสตร์ที่สอนสอนในรูปแบบเดิมๆ ขาดการเตรียมการสอนเวลาไม่เพียงพอ และขาดกิจกรรมการเรียนการสอน

3). ด้านสื่อการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาสโดย ส่วนใหญ่ ขาดสื่อการเรียนการสอนขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน และไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ

3. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส

ควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องในด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ด้านวิธีการและเทคนิคการสอน ด้านการใช้สื่อ วิธีการจัดหาสื่อ หรือคัดเลือกสื่อ ควรสร้างจิตสำนึกในการสอน เน้นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ควรให้หลักสูตรเป็นเอกภาพ และมีการติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

### การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส ในด้านสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาสและสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาสมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส

1). ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะจะ จังหวัดนราธิวาส ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎู อื่นประจำมัสยิด พ.ศ.2548/ ฮ.ศ.1426ใช้ร่วมกับหลักสูตรอื่นๆ

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ไม่แน่นอน และไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมัดซาคี มาหามะ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะจะ จังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนจะมีการเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยและไม่แน่นอน ไม่ต่อเนื่องและไม่มีส่วนร่วมของผู้บริหารในการปรับปรุงหลักสูตร และไม่มีกรณีศึกษาของผู้เกี่ยวข้อง

2). ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะจะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่เน้นในเรื่อง การอ่าน การเขียน การท่องจำและการบรรยาย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมๆ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังรูปแบบวิธีการสอนและถ่ายทอดมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เพราะผู้สอนส่วนใหญ่จบจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันปอเนาะในพื้นที่สามจังหวัด และรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอาหรับส่วนใหญ่เป็นในลักษณะเดียวกัน คือ การท่องจำ การบรรยาย และการอธิบายส่วนหากมีการให้งานแก่ผู้เรียน ส่วนใหญ่ก็เป็นกิจกรรมการเขียน การอ่าน การท่องจำไม่ค่อยมีกิจกรรมประเภทอื่นๆ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมัดซาคี มาหามะ(2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะจะ จังหวัดยะลา พบว่า ครูสอนภาษาอาหรับยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการสอน เช่น ครูไม่ทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษาอาหรับ และครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบเดิมๆ นั่นคือสอนแบบการบรรยายและอธิบายเป็นวิธีการสอนที่ความสะดวกและง่าย และไม่มีกรณีศึกษาของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

3). ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษพบว่าสื่อการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะจะ จังหวัดนราธิวาส ที่ใช้ประกอบโดยส่วนใหญ่เป็นหนังสือเรียน กับกระดานดำเท่านั้น

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อการเรียนการสอนไม่ค่อยมี ศูนย์การเรียนการสอนไม่อำนวยความสะดวก และผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะจะ จังหวัดนราธิวาส ใช้สื่อการสอนไม่เป็น เนื่องจากผู้สอนเข้าใจว่า สื่อการเรียนการสอนไม่สำคัญ เพราะการเรียนการสอนที่เขาผ่านมานั้นไม่มีสื่อการสอนมากนัก มีเพียงหนังสือ และตำราเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล และชัน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า สื่อมีน้อยไม่หลากหลายขาดความทันสมัย ครูอิสลามศึกษายังไม่เข้าใจมากพอเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

2. สภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส

1). ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่ หลักสูตรมีความหลากหลาย ผู้สอนไม่สอนตามหลักสูตรที่กำหนดให้ ไม่มีการนิเทศหลักสูตร ไม่มีการอบรมหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และผู้สอนไม่เข้าใจตัวบทของหลักสูตร

ผลการวิจัยที่เป็นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอนไม่ได้เรียนในด้านการเรียนการสอนภาษาอาหรับโดยตรงจึงไม่มีพื้นฐานทางด้านการสอนภาษาอาหรับ อีกทั้งตัวหลักสูตรไม่เหมาะสมกับบริบทของคนในพื้นที่ เนื่องจากผู้ทำหลักสูตรไม่เข้าใจบริบทอย่างแท้จริง การจัดทำหลักสูตรเลียนแบบจากหลักสูตรในพื้นที่อื่นโดยไม่ปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่บ้านเรา ดร.ซอฮิบูลบะห์รี บินโม่ง กล่าวว่า “ที่ผู้จัดทำหลักสูตรไม่ใส่ใจในเรื่องบริบทสังคม เลียนแบบหลักสูตรของคนอื่นมาใช้ เป็นสิ่งดี แต่เด็กบ้านเราทำได้ไหม? ควรทำวิจัยก่อนจัดทำหลักสูตร ว่าสภาพความเป็นจริงในสังคมเป็นอย่างไร” ซึ่งนายอดันง อาแวบือซา หัวหน้าฝ่ายวิชาการมูลนิธิศูนย์ตาดีกานราธิวาส กล่าวว่า วิทยากรอบรมครูตาดีกาให้มีความสามารถสอนตามหลักสูตรของรัฐบาลไม่ใช่คนที่เกี่ยวข้องกับตาดีกาโดยตรง และไม่มีความรู้เรื่องตาดีกาดีพอ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของครูตาดีกาได้ ปัญหานี้ต้องแก้ไขโดยนำผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตาดีกา และมีความชำนาญด้านภาษามลายูมาเป็นวิทยากรอบรม

2). ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส โดยส่วนใหญ่ ขาดทักษะทางด้านภาษาจำนวนผู้เรียนมากเกินไปผู้สอนไม่เพียงพอ ผู้สอนขาดประสบการณ์การสอนภาษาอาหรับและไม่มีความรู้ในศาสตร์ที่สอนสอนในรูปแบบเดิมๆ ขาดการเตรียมการสอนเวลาไม่เพียงพอ และขาดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า บริบทศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะเนาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นชุมชน ที่มีภูเขา การเรียนการสอนพึ่งจะได้รับการพัฒนา โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเดิมๆที่กำลังจะพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ปัจจุบันการสนับสนุนโดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องของกีฬา ไม่มีกิจกรรมวิชาการที่เป็นทางการ

สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมัดซาคี มาหามะ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะเนาะ จังหวัดยะลา พบว่า ครูสอนภาษาอาหรับยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการสอน เช่น ครูไม่ทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษาอาหรับ และครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบเดิมๆ นั่นคือสอนแบบการบรรยายและอธิบายเป็นวิธีการสอนที่สะดวกและง่ายและ ไม่มีการติดตามของผู้บริหารและผู้นิเทศการสอน และเฉลิมพล และชัน (2550: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง พบว่า ครูอิสลามศึกษามีรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมๆ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังรูปแบบวิธีการสอนและถ่ายทอดมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เช่นสอน

แบบบรรยายและอธิบายตามหนังสือซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายสำหรับครูมากกว่า และอีกส่วนหนึ่งครูมีภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นจึงไม่ค่อยมีวิธีการหรือรูปแบบใหม่ๆเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนเท่าที่ควร

3). ด้านสื่อการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะะ จังหวัดนราธิวาสโดย ส่วนใหญ่ขาดสื่อการเรียนการสอนขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน และไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า ขาดงบประมาณในการหาสื่อการเรียนการสอน อย่างที่กล่าวมาข้างต้นงบประมาณการสนับสนุนส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการ กิฬาโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมัดซาคี มาหามะ(2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะะ จังหวัดยะลา พบว่า ด้านการเรียนการสอนภาษาอาหรับไม่มีสื่อการสอน หาซื้อได้ยาก ถ้าจำเป็นต้องใช้ก็ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ และมูฮัมมัดนาเซ สามะ (2552: 121) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ งบประมาณมีไม่เพียงพอในการที่จะผลิตสื่อให้มีความหลากหลาย และทันสมัย รองลงมาคือ ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ และประสบการณ์การใช้สื่ออย่างถูกต้อง ปัญหาที่น้อยที่สุดคือ ไม่มีหนังสือแบบเรียนที่ใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาที่แน่นอน และเป็นเอกภาพ และยังพบอีกว่า ครูผู้สอนไม่ค่อยจะใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน หรือถ้าใช้สื่อแล้วส่วนใหญ่จะเป็นสื่อแบบเดิมๆ เป็นสื่อที่ไม่สร้างสรรค์และสื่อที่สำเร็จรูปนั้นค่อนข้างจะมีน้อยหรือถ้ามีอาจจะไม่ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน งบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการเบิกจ่ายค่าวัสดุที่จะทำสื่อ ยิ่งถ้าเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นยิ่งหายากถึงจะมีก็ไม่สามารถจะนำมาใช้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

3. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภोजะนะะ จังหวัดนราธิวาส

ควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องในด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ด้านวิธีการและเทคนิคการสอน ด้านการใช้สื่อ วิธีการจัดหาสื่อ หรือคัดเลือกสื่อ ควรสร้างจิตสำนึกในการสอน เน้นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ควรให้หลักสูตรเป็นเอกภาพ และมีการติดตามจากหน่วยงานที่รับผิดชอบสอดคล้อง ตูแวคอลีเยาะ กาแบ และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูโรงเรียนตาดีกาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นบ้านนิปีสุกุลและ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานีแนวทางการฟื้นฟูโรงเรียนตาดีกา ประกอบด้วย

1. สร้างกระบวนการให้ชุมชนมีความตระหนักในเรื่องการศึกษาเยาวชนระดับรากหญ้า โดยวิธีการต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและการดูแลตาดีกาอย่างแท้จริง

2. จัดทำแนวทางการฟื้นฟูโรงเรียนตาดีกาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในด้านต่างๆที่ชัดเจน ทั้งด้านการบริหารและการจัดการตาดีกา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน



3. ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม เพื่อร่วมดำเนินการในการแก้ปัญหาต่างๆของชุมชนเชิงบูรณาการร่วมกัน โดยกระบวนการกลุ่มเป็นเวทีสร้างการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างมีส่วนร่วมซึ่งกระบวนการฟื้นฟูตาดีกาทั้งหมดจะต้องเน้นกระบวนการทำงานอย่างมีเพื่อน เชื่อมภาคี อย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ภายใต้ปรัชญาการทำงาน “ร่วมคิดร่วมรับผิดชอบ ร่วมกันทำงานเพื่อประชาชาติมุสลิม”

สรุปแนวทางการพัฒนาในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส และผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยขอแบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

### 1. ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอน

1.1 ก่อนที่จัดทำหลักสูตรให้ผู้จัดทำทำวิจัยสภาพบริบทของสังคม การตอบรับของผู้เรียน ผู้สอน ให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน บริบทของสังคม และให้หลักสูตรเป็นเอกภาพและบังคับใช้อย่างเป็นทางการ

1.2 ผู้จัดทำหลักสูตรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรนิเทศติดตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้สอนภาษาอาหรับควรได้รับการอบรมการใช้หลักสูตร ทำความเข้าใจในเนื้อหาหลักสูตรอย่างถูกต้อง ได้รับความชำนาญ และติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.4 คณะกรรมการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และผู้สอนควรได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน การแบ่งรายวิชาที่ถูกต้องตามความสามารถ ควรคัดเลือกผู้สอนให้เหมาะสมกับการสอน และสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

### 2. ด้านวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ผู้สอนควรได้รับการอบรมภาษาอาหรับเป็นการเฉพาะ โดยเน้นในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาอาหรับ ทักษะทางด้านภาษา วิธีการการสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรมการเรียนภาษาอาหรับการอบรมควรเป็นการอบรมที่จับหลักสูตร

2.2 สร้างจิตสำนึกที่ดีในการสอนให้กับผู้สอนและคณะกรรมการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

2.3 ผู้ให้การอบรมต้องมีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอาหรับ และเข้าใจในเรื่องการเรียนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อย่างถูกต้อง

2.4 ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ทางด้านวิชาการมากกว่าด้านกีฬา

2.5 ผู้สอนควรเน้นทักษะทางด้านภาษา ฟัง อ่าน พูด และเขียน

### 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.1 ผู้สอนควรได้รับการอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอาหรับอย่างถูกต้อง การจัดทำสื่อการสอน และเทคนิคการใช้สื่อการสอน

3.2 ทางผู้รับผิดชอบควรสนับสนุนสื่อการเรียน ในด้านวิชาการ

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย

1. อยากให้ผู้ที่ทำวิจัยนำเสนอผลการวิจัย ให้กับศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เพื่อนำประโยชน์มาใช้ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)
2. อยากให้มีการประชุมในศูนย์ ในองค์กร บ่อยๆ เพราะการประชุมคือแนวทางการแก้ปัญหา และคือความสามัคคี
3. ให้หน่วยงานจัดตั้งองค์กร ภาษาอาหรับ โดยต้องมีคนจบการสอนภาษาอาหรับ และภาษาอาหรับ เพื่อพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน
4. อยากให้หน่วยงานมาดูแลเฉพาะ หรือมีหน่วยงานเฉพาะ ช่วยมาดูแลศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เป็นพิเศษ ไม่ใช่ช่วยในเรื่องงบประมาณอย่างเดียว ต้องเน้นในเรื่องคุณภาพของผู้สอน ไม่ใช่เข้ามาจับผิดศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อย่างเดียว ต้องช่วยกันแก้ปัญหา หาข้อบกพร่องต่างๆด้วย

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรต่อยอดศึกษางานวิจัยเดียวกันนี้ในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในระดับต่างๆ

#### บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. 2548. แนวการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูฮีนประจำมัสยิด พ.ศ. 2548/ ฮ.ศ. 1426. (ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร:ริกหวานกราฟฟิคจำกัด
- คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อิสลามศึกษา. 2544. การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตร 156 การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ. ครูสภาลาดพร้าว.
- เฉลิมพล และชัน. 2550. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงลักษณ์ หะยิมะสาและ. 2540. ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

- จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน อัลกะรีม. สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. ฮ.ศ.1419 พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. มะดีนะฮะ: ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- พิสนุฟองศรี. 2549. การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการ
- พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน อัลกะรีม. สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. ฮ.ศ.1419 พระมหาคัมภีร์
- พิชากรณ มณีราช.2554. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. มะดีนะฮะ: ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน. มาเรียม นิลพันธ์. 2543. หลักสูตรและการสอน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาหามะ สะมาอู . 2554. ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษา . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มัสลัน มาหะมะ . 2552. อิสลามกับระบบการศึกษา (ออนไลน์) สืบค้นจาก: <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=957> [28 มกราคม 2558]
- มูฮำมัดนาเซ สามะ . 2551. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐ ที่เปิด สอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา .วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลาม ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อฮ์มัดซากี มาหามะ. 2551. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. มะดีนะฮะ: ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- Abirtaufik al-Hashimi .2540. “Al-Muajih al-Amila li Mudarris al-Lughatu al-Arabiah al-Nahlawi, Abdul al-Rahman . 1983”. Usul al-Tarbiah al-Islamiah wa Asalibuha. Bairut: al-Ma’rifah
- Ali MahamaSamah 2555, “Al-Madaris al- Islamiah fi junub Thailand waDuruha fi al- Da’wahila Allah”,The Islamic University of Madinah, Saudi Arabia.
- Amran Jasim Al-Juburi .2556. Al-Manahij wa taraiK Tadrīs al-Lughatu al-Arabiah
- Kader Sa-ah @ Abdullahkadir Ahmad.2553. “Perkembangan Bahasa Arab dan Sumbangannya Terhadap Pendidikan Islam di Selatan Thailand” .Doktor Falasafah University Utara Malaysia.

Mohammad Useng Waleng .2004 . “Mushkilah Ta`lem Al-Luqatu al-Arabiah fi al-Maahid al-Islamiah al-Sanawiah bi Junub Thailand” Risalah li nailu Darajah Al-Doctorat Takhasus Manahij wa Taraik al-Tadris Africa University

Muhammad Rajab Fadhlullah .2546.“Al-Ijtihad al-Tarbiah al-Maasirah fi Tadris al-Lughah al-Arabiah”

Prince of Songkla University  
Pattani Campus

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล                      นางสาวอัมมัต ลูโปะเต็ง

รหัสประจำตัวนักศึกษา    5620420037

## วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีสำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	2555

## ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
 ทุนอุดหนุนนักศึกษาระดับบัณฑิต วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต  
 ปัตตานี

## การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

อัมมัตลูโปะเต็ง 2558. บทบาทภาษาอาหรับในการสร้างความเข้าใจดุลยภาพอิสลาม. การนำเสนอที่  
 ประชุม ICON IMAD V (INTERNATIONAL CONFERENCE ON ISLAM IN MALAY  
 WORLD วันที่ 12-14 กันยายน 2558ณ. ห้องประชุมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
 วิทยาเขตปัตตานี



ที่

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

22 เมษายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เกตุ อัสมีมานะ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสังเกตเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด  
2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอัมมัต ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (4) เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัย

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ตลอดทั้งให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มือถือ 0819578696



ที่

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

22 เมษายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สุวรรณี หลังปูเต๊ะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสังเกตเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด  
2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอัมมัต ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (4) เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัย

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มือถือ 0819578696



ที่

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

22 เมษายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สรารุช สายทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสังเกตเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด  
2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอัมมัต ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับ ในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) (4) เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัย

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มือถือ 0819578696





ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.มุฮัมมัด วาเล็ง

ด้วยนางสาวอัสมัด ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นางสาวอัสมัด ลูโบะเต็ง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 0869566617

โทรสาร 073331305

E-mail : nangfajaidee1707@gmail.com



ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัदनัน สือแม

ด้วยนางสาวอชมัด ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นางสาวอชมัด ลูโบะเต็ง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและวิจัย รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 0869566617

โทรสาร 073331305

E-mail : nangfajaidee1707@gmail.com



ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ชอฮิบูลบะห์รี บินโมง

ด้วยนางสาวอัสมัด ลูโบะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้นางสาวอัสมัด ลูโบะเต็ง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและวิจัย ศึกษาราชการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 0869566617

โทรสาร 073331305

E-mail : nangfajadee1707@gmail.com



ที่

วิทยาลัยอิสลามศึกษา  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล  
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

22 เมษายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)

ด้วยนางสาวอัมมัต ลูโอะเต็ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาเดร์ สะอะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ผู้สอนวิชาภาษาอาหรับในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้นางสาวอัมมัต ลูโอะเต็ง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 0869566617

โทรสาร 073331305

E-mail : nangfajadee1707@gmail.com